

Η Αυγή

ΑΕΙ: Μαντρόσκυλα και πιστοποιητικά

Ημερομηνία δημοσίευσης: 17/07/2011

ΤΟΥ ΜΠΑΜΠΗ ΝΟΥΤΣΟΥ*

Το νεόκοπο «Προσχέδιο νόμου» για την οργάνωση των ΑΕΙ, που εγκρίθηκε πρόσφατα από το Υπουργικό Συμβούλιο, δεν έπεσε ξαφνικά από τον ουρανό κι ούτε ασφαλώς εξαντλείται στις πολιτικές φιλοδοξίες της υπουργού Παιδείας. Αφήνοντας στην άκρη την ανάλυση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών αφετηριών του, θα διατυπώσω τη θέση πως σ' αυτό συμπυκνώνεται και εκφράζεται μια συνολική αστική πολιτική με κύριο διακύβευμα τον περιορισμό και τη συρρίκνωση της σχετικής και συνταγματικά κατοχυρωμένης αυτονομίας των ΑΕΙ έναντι των νέων μορφών του διεθνοποιημένου κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας. Από αυτή τη θέση απορρέουν οι επόμενες κριτικές παρατηρήσεις:

A. Η προτεινόμενη «διάρθρωση των ΑΕΙ» σε Σχολές και Προγράμματα Σπουδών, παρά την επίκληση του «οικείου γνωστικού πεδίου» (άρ. 32, §2), θεμελιώνεται ακαδημαϊκά στην επείσαστη πρακτική της «μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων» κατά την οργάνωση προγραμμάτων προ- και μετα-πτυχιακών σπουδών (άρ. 30, § 2α). Αυτή η πρακτική καθορίζει το περιγραφικό τους πλαίσιο και χαράζει τα όρια της αυτονομίας των διδασκόντων της λεγόμενης «βασικής εκπαιδευτικής μονάδας» (άρ.7, § 2). Γιατί σιωπηρά αυτή η πρακτική παράγει τα επόμενα:

1. Αναμεταφράζει και μετατρέπει τις διδασκόμενες επιστημονικές γνώσεις σε παρατηρήσιμες και μετρήσιμες μορφές προκαθορισμένης συμπεριφοράς (αγοραίος εμπειρισμός-θετικισμός).
2. Προσανατολίζει και υπάγει μονοσήμαντα αυτές τις γνώσεις στην επιδίωξη επιθυμητών «μαθησιακών αποτελεσμάτων» (παραδοσιακός κοντόθωρος ωφελιμισμός).
3. Υποβάλλει την αντίληψη της κοινωνικής ουδετερότητας και αντικειμενικότητας των σύστοιχων αξιολογικών πρακτικών -άρα και του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών-, αναπαράγοντας την ιδεολογία των έμφυτων ατομικών χαρισμάτων και αποκρύβοντας τις σχέσεις γνώσης-επιστήμης με μορφές κυρίαρχης ιδεολογίας.
4. Αναγορεύει τη «λογική των ικανοτήτων-δεξιοτήτων» σε αποκλειστικό παράγοντα εναλλαγής και υποκατάστασης του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών, δικαιολογώντας έτσι ως φυσική, αυτονόητη, αποτελεσματική και κυρίως αναγκαία την υλική ιδεολογική πρακτική της ευελιξίας στην κατάρτιση.
5. Προετοιμάζει έτσι τελικά μια σύστοιχη συνάρθρωση της διαχείρισης της λεγόμενης «φοιτητικής ροής» με τη διαχείριση-αναπαραγωγή της εργασιακής δύναμης από το κεφάλαιο. Αυτές είναι οι κύριες μορφές της τεχνοκρατικής ιδεολογίας που υλοποιείται μ' αυτή την πρακτική στο περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών και εκφράζεται με τη ρητορική των άρθρων 1, §α - β & 70, §3 του Προσχεδίου.

Β. Είναι επόμενο πως τα περιθώρια για την οργάνωση προγραμμάτων σπουδών, ιδιαίτερα στις κοινωνικές κ.τ.ό. επιστήμες, που θα εμπειρείχαν μια ορισμένη κριτική, έστω, προσέγγιση μορφών κοινωνικο-πολιτικής και ιδεολογικής εξουσίας, περιορίζονται δραστικά. Γιατί τώρα τα μέλη της «βασικής εκπαιδευτικής μονάδας» υποχρεώνονται να κινηθούν αποκλειστικά στο περιγραφικό πλαίσιο της εν λόγω πιστωτικής πρακτικής. Το Προσχέδιο είναι αποκαλυπτικό: Όλα τα μαντρόσκυλα της ποιότητας, αρχίζοντας από την ιδρυματική «Μονάδα Διασφάλισης της Ποιότητας» (άρ. 14, § 2β), τον Πρύτανη, το Συμβούλιο των ΑΕΙ, τις Επιτροπές επιλογής ή εξέλιξης των διδασκόντων (άρ. 26), τις Επιτροπές για την αξιολόγησή τους (άρ. 18) και φτάνοντας στην κατ' ευφημισμό ανεξάρτητη «Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» (άρ. 65-75) εκδίδουν συνεχώς Πιστοποιητικά διδακτικής νομιμοφροσύνης: Για να υλοποιηθεί, δηλ. ένα Πρόγραμμα Σπουδών χρειάζεται εκτός από την ιδρυματική έγκριση και Πιστοποίηση από την ανωτέρω «Αρχή» (άρ. 32, §3 & 6, άρ. 69, § 1-4). Αν δεν χορηγηθεί τέτοια «Πιστοποίηση», οι κυρώσεις είναι βαρύτερες: Περιορισμός στη χρηματοδότηση του ιδρύματος και κατάργηση του εν λόγω Προγράμματος (άρ. 69, § 5). Η κρατική γνώση-ιδεολογία θα τείνει στο εξής να αποτελεί το μόνο νόμιμο, «ιερό» και, προφανώς, κατάλληλο γνωστικό περιεχόμενο των προγραμμάτων.

Γ. Όλα αυτά τα μαντρόσκυλα της κρατικής ποιότητας της γνώσης θα οφείλουν την ύπαρξή τους στον δραστικό περιορισμό του πεδίου λειτουργίας της ακαδημαϊκής νομιμότητας στα ΑΕΙ και στην ταυτόχρονη, ολοκληρωτική σχεδόν, υποταγή της σε μια νέα αυθαίρετη διοικητική νομιμότητα. Πρόκειται για συρρίκνωση της δημοκρατίας στα ΑΕΙ, με στόχο να αλλάξει ο σημερινός συσχετισμός δυνάμεων στο εσωτερικό τους, ώστε να επιβάλει η πολιτική εξουσία τις νέες μορφές κατάρτισης. Για την επιτυχία αυτού του στόχου καταστρατηγείται πολλαπλά στο Προσχέδιο το άρ. 16 του Συντάγματος: Η απάλειψη της ιδιότητας του «δημόσιου λειτουργού» για τους καθηγητές και τα ακαδημαϊκά της συμφραζόμενα, η υπονόμευση της πλήρους αυτοδιοίκησης με την εξ επαγωγής αντιπροσώπευση και κατ' εξουσιοδότηση εκλογή επεισακτων φορέων ολιγαρχικής εξουσίας (Συμβούλιο του Ιδρύματος και Πρύτανης), η διοικητική απογύμνωση της Συγκλήτου (άρ. 8), η εξάρτηση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι από τη βούληση-απόφαση εξωτερικών φορέων (άρ. 8, § 4 & άρ. 18, §2), η εξόφθαλμη καταπάτηση της ακαδημαϊκής ελευθερίας στην έρευνα και τη διδασκαλία -ακόμα και στα άρ. 3, § 3α-β- με την επιβολή αυθαίρετα «προκαθορισμένων» κριτηρίων και δεικτών (άρ. 67, § 4), συνιστούν τους βασικούς τρόπους της εν λόγω συνταγματικής εκτροπής.

Δ. Οι πανεπιστημιακοί διανοούμενοι οφείλουν να ζητήσουν την απόσυρση του Προσχεδίου. Ως δημόσιοι λειτουργοί, υπερασπιζόμενοι το ισχύον Σύνταγμα, μπορούμε να συγκλίνουμε στα επόμενα:

1. Να εξειδικεύσουμε την κριτική μας, με βάση τη χωροταξική κατανομή Σχολών και Τμημάτων, με την ανάδειξη της πολιτικής ευθύνης όσων βουλευτών, χωρίς να το έχουν διαβάσει, προτίθενται να το ψηφίσουν.
2. Πέρα από την ΠΟΣΔΕΠ να θέσουμε το ζήτημα στους τοπικούς Συλλόγους και σε παρατάξεις φοιτητών, αναδεικνύοντας τις βαρύτερες επιπτώσεις που απορρέουν και γι' αυτούς.
3. Να προετοιμάσουμε πολλαπλές προσφυγές στο Συμβούλιο Επικρατείας.
4. Να διερευνήσουμε από τώρα τρόπους αναστολής της εφαρμογής των μεταβατικών διατάξεων και συναφών Π.Δ.

5. Να στηρίξουμε ποικιλότροπα τις τωρινές πρυτανικές αρχές, μια και ορισμένοι συντηρητικοί καθηγητές άρχισαν κιάλας να φαντασιώνονται τη συμπερίληψή τους στο καλούμενο Συμβούλιο του ιδρύματος.